VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	**Friese Preventieaanpak**

Voorstel ter behandeling in	de vergadering van **Bestuurscommissie Gezondheid**
Status	☐ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Hanneke Zonderland
Auteur	Margreet de Graaf
Bijlagen	1. Startdocument Friese Preventieaanpak
Vergaderdatum	**11-06-2020**
Agendapunt	**4**
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	**[Betrokken afdeling/medewerkers]**
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Conceptbesluit

1. Het bijgevoegde startdocument vast te stellen om daarmee uitvoering te geven aan de Friese Preventieaanpak (FPA), voor de komende vier jaar.
2. Instemmen met de voorgestelde governance Friese Preventieaanpak, inrichting Taskforce, programmateam en werkbare coalities
3. Voor de inzet van de personele kosten van de programmaleider FPA voor de eerste twee jaar, jaarlijks €30.000 beschikbaar te stellen en voor de communicatieadviseur €27.000. In deze twee jaar zal naar aanvullende financiering gekeken worden. Voor de inzet van de uren communicatieadviseur kunnen mogelijk middelen komen vanuit de Subsidieregeling Preventiecoalities VWS via De Friesland. GGD zal bij beide personele kostenposten de helft van de benodigde uren uit herschikking van taken halen
4. Voor het voorgestelde communicatiebudget €25.000 beschikbaar te stellen.

Inleiding

Opdracht die volgt uit het Nationaal Preventieakkoord

In 2019 heeft de Bestuurscommissie Gezondheid GGD Fryslân opdracht gegeven om naar aanleiding van het Nationaal Preventieakkoord (NPA) een Friese Preventieaanpak (FPA) te ontwikkelen. Het NPA is een belangrijke stap richting een gezondere samenleving; een belangrijke vervolgstap is de doorvertaling van de afspraken uit het NPA naar Fryslân. Naast het beïnvloeden van bijvoorbeeld, de leefstijl via landelijke maatregelen (campagnes, belastingmaatregelen en wettelijke ge- en verboden) zal de aanpak vooral lokaal, dichtbij de mensen, plaatsvinden. Door het NPA is er meer aandacht voor preventie en zijn er kansen om de huidige Friese aanpak van gezonde leefstijl en welzijn te transformeren naar een integrale benadering via alle fasen van de levensloop. Dat laatste wil zeggen voor jong en oud. Zodoende is deze preventieve en integrale levensloopbenadering op lokaal, Fries niveau die nog meer bijdraagt aan een gezond Fryslân.

De Friese Preventieaanpak (FPA) wil een brede beweging in Fryslân in gang zetten waarin partners in gezamenlijkheid werken aan de ambitie: Een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen in Fryslân. We willen gezond leven in alle levensfases mogelijk maken. Daarbij hebben we aandacht voor allerlei factoren die daarmee samenhangen zoals leefstijl, leefomgeving, opvoeding, financiën, zorg/voorzieningen. We zien preventie breed: van voorkomen dat…, tot voorkomen van erger. Er gebeurt al veel, maar we willen meer impact bereiken door synergie en onderzoek. In de FPA bundelen we daarom onze kennis en krachten door uit te zoeken **wat** werkt, **te doen** wat werkt en **te delen** wat werkt.

De FPA betekent een herijking en verrijking van al de (leefstijl)programma's die Fryslân nu al rijk is. Dit doen we door programma overstijgend alle inspanningen te bundelen binnen de verschillende thema's. Door onze integrale aanpak vindt er meer samenhang plaats tussen de bestaande programma's. Dat leidt tot een groter positief effect in de resultaten door meer efficiëntie. Daarnaast gaan we uit van een levensloopbenadering, waarbij alle levensfases worden betrokken. De FPA moet ten goede komen aan de lokale ondersteuning en uitvoering van het Nationaal Preventie Akkoord.
De ervaring die in de pilots van Vitale Regio Fryslân is opgedaan met "domein overstijgend" werken, zal ook worden voortgezet onder de vlag van de FPA.

Binnen deze aanpak willen we meer samenwerking tussen publieke en private partners. Daarmee willen we meer impact maken en betrokkenheid vanuit de private partijen verder vergroten. Het is het vertrekpunt voor het verder verbreden van de beweging waarbij meer organisaties zich aan kunnen sluiten voor het vergroten van de slagkracht. De FPA is de Friese uitwerking van het Nationaal Preventieakkoord met als ultieme doel meer gezonde jaren en meer welzijn te bereiken voor iedereen in Fryslân.

Kenmerkend voor de FPA is de netwerksamenwerking. Dit betekent dat we voor verschillende thema's en levensfases nagaan van welke netwerkpartners de inbreng niet mag ontbreken. Zo kunnen we samen het verschil maken door daadwerkelijk stappen te zetten in onze ambitie:

Goede gezondheid en welzijn en Gelijke kansen voor iedereen

De FPA zet in op een goede gezondheid en het welzijn voor alle inwoners van Fryslân. Welzijn en ervaren gezondheid zijn nauw met elkaar verbonden. Hiermee raakt de FPA aan *Sustainable Development Goal* (SDG) *3 Gezondheid en Welzijn*. Daarnaast zetten we in op gelijke kansen voor iedereen en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Dit sluit aan bij *SDG 10: Ongelijkheid verminderen*.

Beoogd effect

Vanuit de levensloopbenadering met aandacht voor onderliggende thema's kan een brede integrale aanpak gerealiseerd worden met meer bereik voor alle leeftijdsgroepen en (kwetsbare) doelgroepen.
Er vindt meer samenhang en synergie plaats tussen de bestaande en nieuwe programma's. Dat leidt tot een groter positief effect in de resultaten, meer efficiëntie en meer impact in Fryslân. Waar nodig kunnen we de huidige aanpak te verrijken met nieuwe initiatieven om domein overstijgend meer impact te creëren.
De FPA komt hiermee ten goede aan de lokale ondersteuning en uitvoering van het Nationaal Preventie Akkoord in de Friese gemeenten

Argumenten

1.1 Gemeenten en GGD-GHOR hebben op nationaal niveau het Nationaal preventieakkoord ondertekend en hiermee ligt er een opdracht om op gemeentelijk niveau met de thema's uit het Nationaal preventieakkoord aan de slag te gaan. Met de brede integrale insteek vanuit de FPA kan een gezamenlijke Friese preventiebeweging op gang gebracht worden, die voor lokale versterking moet zorgen. Hierdoor kan op een efficiënte manier meer worden bereikt voor alle (kwetsbare) doelgroepen een leeftijden. Provinciale partners zoals De Friesland, Aletta Fryslân en VNO-NCW-MKB Noord leveren een bijdrage aan weten wat werkt, delen wat werkt en vooral ook doen wat werkt.

1.2 Dit startdocument is tot stand gekomen samen met een ambtelijke afvaardiging van Friese gemeenten, De Friesland, Aletta Fryslân en een aantal partners. Er is gezamenlijk draagvlak voor de gekozen insteek via levensloop en de acht thema's, net als de programmalijnen weten wat werkt, delen wat werkt en doen wat werkt, aan de slag te gaan en de bijdrage die eenieder hieraan kan leveren.

1.3 De insteek vanuit de levensloop en de acht thema's kan ertoe bijdragen dat er gezamenlijk in Fryslân en lokaal in alle gemeenten integraal aandacht is voor de brede aanpak van preventie, van voorkomen dat…. tot voorkomen van erger. De FPA kan een boost geven aan alle al lopende, soms afzonderlijke initiatieven.

1.4 Met het vaststellen van dit document hebben we een leidraad voor de komende vier jaar

2.1 Bij de governance van de FPA is gedeeld eigenaarschap van de partijen die systeem verantwoordelijkheid hebben voor preventie het uitgangspunt. Met inrichten van de voorgestelde governance kan er gestuurd worden op meer verbinding, vernieuwingskracht, communicatie en het versterken van al goed lopende effectieve initiatieven, interventies en programma's in Fryslân.
In de coalities wordt samen met partners ingezet op alle relevante thema's binnen de levensloop. Door communicatie en ondersteuning vanuit het programmateam ondersteunend te laten zijn aan de werkbare coalities (en de huidige al lopende programma's) wordt de efficiëntie verhoogd. Om de juiste aansluiting in gemeenten te houden is er een ambtelijke afvaardiging in het programmateam van belang.

2.2 De Stuurgroep Vitale Regio -waarin acht gemeenten, De Friesland en GGD Fryslân zitting hebben heeft unaniem geadviseerd, de governance van vitale regio als uitgangspunt te nemen voor de FPA. Wel is geadviseerd, bij het vervolg meer partijen te betrekken. De voorgestelde governance van de FPA komt hierin tegemoet.

3.1 Voor de personele inzet wordt er door middel van herschikking een efficiëntieslag gerealiseerd voor de programmaleider, ondersteuner en communicatieadviseur. Extra financiering wordt gevraagd om goed in te kunnen zetten op de functie van programmaleider die stuurt op de uitvoering en verbinding van de FPA. De programmaleider is een netwerker die stimuleert dat alle netwerkpartners effectief een bijdrage kunnen leveren aan de FPA. Communicatie is een belangrijk onderdeel van de FPA, de communicatieadviseur draagt onder andere zorg voor communicatiekanalen en -middelen om relevante kennis en ervaring vanuit FPA uit te kunnen wisselen met alle netwerkpartners binnen de werkbare coalities.

4. Er is eenmalig een investering nodig voor het ontwikkelen van een FPA-website; een samenwerkings- en communicatieplatform.

Kanttekeningen/risico's

De uiteindelijke effecten en uitwerking van de Friese Preventieaanpak zijn afhankelijk van de lokale uitvoering in gemeenten en organisaties.

Financiële consequenties

Personeel	Jaarlijks te financieren (totaal voor vier jaar)	Herverdelen/efficiency
Programmaleider	24 uur € 60.893- € 30.447 = **€ 30.447**	12 uren vanuit huidige begroting € 30.447 (herschikking taken)
Programmaondersteuner	24 uur (binnen GGD-begroting)	herschikking taken binnen huidige programma's
Communicatieadviseur	24 uur € 53.750 - € 26.875= **€ 26.875**	12 uren uit de huidige begroting € 26.875, (herschikking taken)

Kosten	Incidenteel	Structureel
Communicatie: samenwerking communicatieplatform	**€ 20.000,-** tot € **25.000,-**	€ 5.000 - €10.000 jaarlijks (Onderbrengen binnen huidige begroting GGD)
Ontwikkelen publicaties, instrumenten, pilots en andere producten	**€ 1000,-**	

Zicht op mogelijke financiering:

- Subsidieregeling Preventiecoalities VWS (aanvraag via De Friesland) t.b.v. coördinerende activiteiten bijvoorbeeld inzet communicatie
- Reeds lopende financieringen op lopende/bestaande initiatieven
- Innovatiefonds Stichting De Friesland
  Juni 2020: meer bekend over de landelijke financiering vanuit VWS gericht op ondersteuning lokale akkoorden zoals ook bij de uitvoering van de Sportakkoorden het geval is (voor de jaren 2021, 2022 en 2023)
- Mogelijke financiering door Provincie; Aanvangssubsidie en Kansenfonds 'Fûns Lok op ien'
- Private partners
- ZonMw-subsidies (weten wat werkt, samen met Aletta)

Het streven is om met de Friese Preventieaanpak elke geïnvesteerde euro drie euro op te leveren voor de burger

Vervolgaanpak/uitvoering

Na instemming met het document Friese Preventieaanpak kan er samen met de betrokken partners gestart worden met de uitvoering van het programma voor de komende vier jaar. Een formeel ondertekenmoment van de Friese Preventieaanpak met aanwezigheid van alle partners en mogelijk met staatssecretaris Blokhuis, volgt nog.
Veel nu al betrokken partners, hebben de intentie uit gesproken om zich de komende tijd al sterk te maken en zich te committeren aan de Friese Preventieaanpak.

De netwerksamenwerking vanuit de levensfases en onderliggende thema's wordt samen met de relevante partners uit het netwerk opgestart.
In de bestuurscommissie Gezondheid zullen we met regelmaat en indien gewenst een terugkoppeling van de resultaten geven.

Communicatie

Aan de hand van het strategisch communicatieplan wordt de FPA geregeld en op een gestructureerde manier onder de aandacht gebracht van alle Friese gemeenten, samenwerkende (onderzoeks)organisaties en belangrijke stakeholders.

Besluit:	
☐ niet vastgesteld ☐ ongewijzigd vastgesteld ☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	**Paraaf secretaris:**
Kopie naar auteur	